

Skyddsväst på jakthundar
– så tycker de som fick bidrag att västarna fungerar

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen – en samlade kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Skyddsväst på jakthundar – så tycker de som fick bidrag att västarna fungerar

Utgivare: Länsstyrelsen i Örebro län

Författare: Susanna Gustavsson och Caroline Lundmark

Publikationsnummer: 2016:37

Bilder: Viltskadecenter

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning	7
Metod	8
Resultat.....	8
Bakgrundsinformation	8
Upplevd trygghet.....	9
Åsikter om västen	10
Skyddsvästens funktion	11
Referenser	12
Bilaga	13
Enkät till de som fått bidrag för skyddsväst till hund	13

Sammanfattning

Denna rapport bygger på enkätsvar från jägare med drivande och ställande jakthundar som fått bidrag till skyddsväst för hund. Syftet med undersökningen var att få ökad information om hur jakthundsägarna upplever hundens användande av skyddsväst och om västen påverkar hundens arbete vid jakt. Resultatet av undersökningen skickas även till Viltskadecenter, som kontinuerligt testar och utvärderar olika åtgärder för att skydda tamdjur från rovdjursangrepp.

Svaren från hundägarna visade bland annat följande:

- De flesta av de som sökt bidrag för skyddsväst till hund hade valt en väst med vargstål.
- Hundarnas ras och ålder varierade stort.
- I genomsnitt hade hundarna använts 18–20 jakt dagar under jaktåret 2015–2016.
- Merparten av de som svarade angav att det fanns stationära rovdjur i området.
- Ingen av de som svarade angav att deras hund varit utsatt för kontakt med rovdjur, däremot kunde ungefär en fjärdedel rapportera om kontakt med vildsvin.
- Många svarade att de känner sig nöjda med västen, men majoriteten hade inte besvarat frågan. Anledningen till att så många svar uteblev är troligtvis att frågan stod angiven tillsammans med flera andra frågor med gemensam svarsruta. Svaren på de andra frågorna i undersökningen indikerar dock att de som lämnat frågan obesvarad också är nöjda.
- De flesta hundar upplevdes trivas med västen efter att de fått tid på sig att vänja sig vid den.
- De tillfrågade var nöjda med sitt val av väst. De få som skulle vilja välja en annan väst hade hellre valt elväst istället för väst med vargstål.
- Olika för- och nackdelar med västen beskrevs, bland annat att västen gav ökad trygghet och mer tid för ägaren att ingripa vid ett angrepp, men också att den upplevdes som tung och otymplig för hunden.
- Samtliga svarande kommer att rekommendera användning av skyddsväst.

Inledning

Sedan slutet av 1990-talet betalar Länsstyrelsen i Örebro län ut bidrag för att tamdjursägare ska kunna skydda sina djur mot angrepp av stora rovdjur. De flesta bidragen riktar sig till fårägare, medan utbudet av förebyggande åtgärder för att skydda hundar mot angrepp av rovdjur är betydligt färre. Den åtgärd som använts längst är så kallade ”vargpinglor”, det vill säga ett hundhalsband med en pingla. I Örebro län delas årligen en handfull vargpinglor ut kostnadsfritt till jakthundar. Till övriga hundar kan man få köpa en ”vargpingla” för 100 kronor.

Under senare år har utbudet av skyddsvästar för att skydda hundar från skador från varg ökat. Västarna ska hindra att hunden skadas eller dödas om den angrips av varg. Länsstyrelsen i Örebro län sökte och fick under 2015 extra medel från Naturvårdsverket för att lämna bidrag till skyddsvästar för ställande och drivande jakthundar. I beslutet om beviljade bidrag till jakthundsägarna ingick ett villkor om inlämnande av en utvärdering efter avslutat jaktår. Syftet med utvärderingen var att få ökad information om hur jakthundsägarna upplever hundens användande av skyddsväst och om västen påverkar hundens arbete vid jakt. Utvärderingen redovisas i denna rapport.

I Örebro län har antalet rovdjursangrepp på hund varierat under de senaste tio åren. I genomsnitt har antalet angrepp per år uppgått till 1,5 angrepp av varg och 0,5 av lodjur. År 2009 registrerades ett angrepp av björn och 2013 ett angrepp av kungsörn. De flesta angreppen sker under jakt, men hundar har i enstaka fall även angripits i andra situationer och vid hemmet. Även nationellt så varierar antalet angrepp på hund över tid. De senaste tio åren har i genomsnitt 52 angrepp per år registrerats i Sverige, varav 35 av varg och 12 av lodjur.

Enkätundersökningar om rovdjur och rovdjurförvaltning

Länsstyrelsen i Örebro län har utöver utvärderingen av skyddsvästar för hund även genomfört tre olika enkätundersökningar riktade till grupper i länet som på olika sätt kan beröras av rovdjur och Länsstyrelsens arbete med rovdjursförvaltning. Resultatet av dessa enkäter finns att läsa i separata publikationer.

Rovdjursinventering i Örebro län

Rovdjursinventeringen under vintern 2015–2016 visade att det då fanns cirka 7,5 familjegrupper (honor med ungar) av lodjur i länet, vilket innebär cirka 40 – 45 individer. Länet berördes under vintern av nio vargrevir. Under våren 2015 föddes sex valpkullar. Antalet vargar i Örebro län uppskattades därför under vintern till cirka 50–55 individer. Inventeringen visade även en lyckad häckning av kungsörn. Björn och järv förekommer sedan 2008 regelbundet i länet (för inventeringsresultat, se rapport från Viltskadecenter, 2016:1).

Metod

Länsstyrelsen i Örebro län sökte under 2015 extra medel från Naturvårdsverket för att kunna lämna bidrag till skyddsvästar för ställande och drivande jakthundar. Bidraget riktade sig till jägare boende i länet och med jaktmarker i länet. Bidrag lämnades till en hund per sökande, efter att Länsstyrelsen fått in kvitto för inköp av skyddsväst. Bidragets storlek uppgick till 50 procent av kostnaden, med ett maxbelopp på 5 000 kronor.

Information om möjligheten att söka bidraget spreds via Länsstyrelsens webbplats, media och jägarorganisationer. Bidrag lämnades till två modeller av skyddsvästar som testats och rekommenderats av Viltskadecenter (Rapport från Viltskadecenter tamdjur/rovdjur 2009:1, 2014:2). Skyddsvästarna var av typen elväst (Wolf proof) och väst med vargstål (Protector pro och Dogtech pro).

Under 2015 beviljades 40 personer bidrag för skyddsväst. Den sammanlagda kostnaden för dessa bidrag uppgick till 105 844 kronor.

Under försommaren 2016 skickades ett brev om utvärdering enkät ut till de som fått bidraget. Utvärderingen bestod av 12 frågor med öppna svarsrutor eller kryssalternativ. 33 svar inkom, vilket gav en svarsfrekvens på 83 procent.

Resultat

Bakgrundsinformation

Av de 33 personer som deltog i undersökningen hade de flesta (28 personer) köpt skyddsväst med vargstål, medan fem personer hade köpt elväst.

Två olika typer av skyddsvästar som Länsstyrelsen beviljat bidrag för. Till vänster en väst med vargstål och till höger en elväst.

Deltagarnas hundar var av varierade raser, vanligast var jämthund och blandrashundar. I övrigt förekom raserna gordonsetter, wachtelhund, griffon fauve, hamiltonstövare, tysk jaktterrier, borderterrier, drever, finn- och norrbottenspets, beagle, gonczy polski, hälleforshund och slovensky kopov. Hundarnas ålder varierade från ett till åtta år.

Hundarna hade i genomsnitt använts under 18–20 jaktdagar under jaktsäsongen, med minimum på 0 dagar och maximum på 50 dagar.

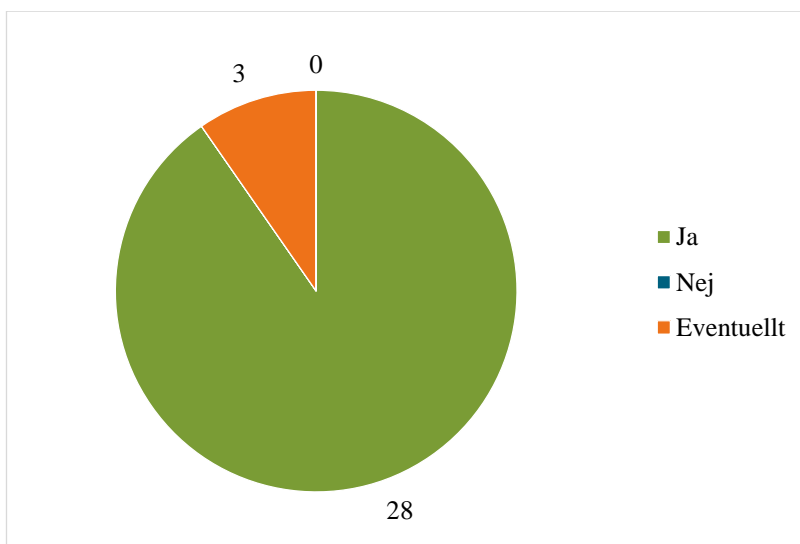
Utvärderingen innehöll en kryssvalsfråga där hen skulle besvara om det fanns stationära rovdjur i området. 76 procent svarade ja, 18 procent svarade nej, 3 procent svarade vet ej och övriga lämnade frågan obesvarad.

Upplevd trygghet

Av de 33 personer som svarade på utvärderingen angav ingen att deras hund haft kontakt med rovdjur, åtminstone inte enligt deras vetskap. Däremot angav 24 procent att deras hund haft kontakt med vildsvin.

De flesta (85 procent) svarar att de känner sig tryggare med väst på hunden. Några är tveksamma. Se figur 1.

Figur 1. Ökad trygghetskänsla vid jakt med skyddsväst. Siffrorna anger antal svar.

Åsikter om västen

Många (33 procent) känner sig nöjda med skyddsvästen och några (9 procent) är delvis nöjda. Majoriteten (58 procent) av deltagarna i undersökningen har inte besvarat denna fråga.

På uppmaningen om att beskriva vad som är bra och mindre bra med västen framkommer ett urval av åsikter enligt tabell 1.

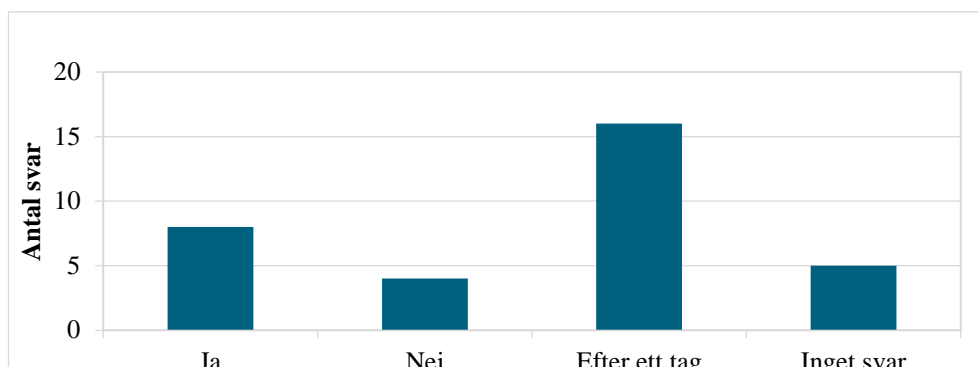
Tabell 1. Angivna fördelar och nackdelar med skyddsvästen.

Fördelar	Nackdelar
Västen ger trygghet	För varm
Jag får mer tid på mig vid angrepp	Hunden "kissar på sig" i västen
Skyddar mot vildsvin	Vargstålet kan skada kläder
Hunden rör sig obehindrat	Osmidig/klumpig/stel
Neoprenet i västen ger flythjälp	Vargstålet fastnar i terrängen
Bra passform	Västen låter
Lätt att sätta på	Det är svårt att sätta på den
Skydd mot undervegetation	Västen är tung
Täcker stor del av hunden	Osmidig/klumpig när den är blöt
Syns bra	Jobbigt för hunden att jaga med den på
Ger värme på vintern	Skavde mot benen

Skyddsvästens funktion

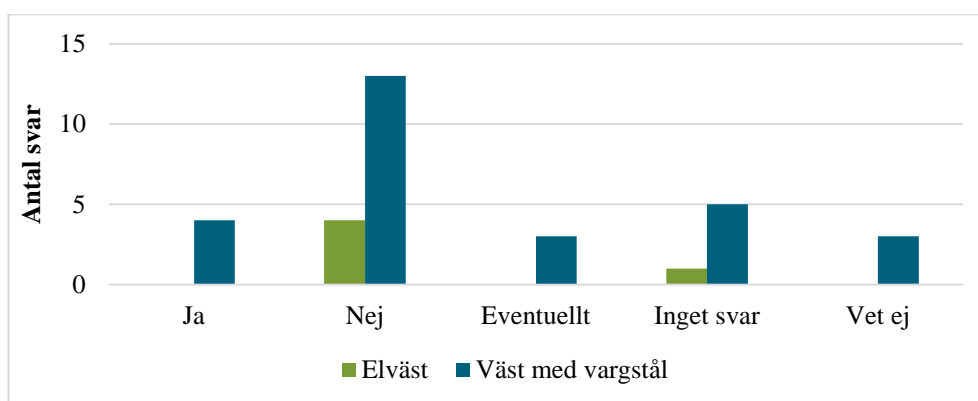
De flesta (48 procent) uppger att hunden verkar trivas med västen efter att hunden fått tid att vänja sig vid den. Se figur 2.

Figur 2. Trivsel hos hunden vid användandet av skyddsväst.

De flesta som köpt väst med vargstål var nöjda med sitt val av hundväst. För de som köpt den typen av väst svarade 46 procent nej på frågan om de hellre hade valt en annan väst. 14 procent svarade ja, 11 procent eventuellt och 11 procent vet ej medan 18 procent lämnade frågan obesvarad. Av de fem personer som köpt elväst svarade fyra personer nej på frågan om de hellre hade köpt en annan väst, och en person lämnade frågan obesvarad. Svaren sammanfattas i figur 3.

Figur 3. Svar på frågan om man hellre valt annan typ av skyddsväst.

På frågan ”kommer du rekommendera användningen av skyddsväst för hund mot rovdjur?” har samtliga svarat ja. Tre av dessa tycker dock att vissa förändringar behövs.

Referenser

Första test av användbarheten hos Protectors väst för att skydda jakthundar mot varg. Viltskadecenter tamdjur/rovdjur, 2009:1.

Första test av elväst från Wolfproof. Viltskadecenter, 2014:2.

Inventering av varg vintern 2015–2016. Beståndsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. Viltskadecenter, 2016:1.

Bilaga

Enkät till de som fått bidrag för skyddsväst till hund

Namn		Personnummer	
Utdelningsadress		Postnummer och ortnamn	
Telefon		E-post adress	
Typ av väst och inköpsdatum		Typ av hund (ras) och ålder	Kommun där du jagar
Känner du dig tryggare att jaga med skyddsväst än utan? Skulle du kunna tänka dig att vara med på en längre intervju över telefon?			
Beskriv vad som varit bra och dåligt med skyddsvästen Är du nöjd med skyddsvästens funktion? Trivs hunden med skyddsvästen?			
Övrigt			
Antal jakt dagar med väst		Har din hund varit i kontakt med rovdjur eller vildsvin under jakt när västen använts? I så fall vilket rovdjur och hur? (Skriv på baksidan om det behövs).	
Hade du hellre valt en annan typ av skyddsväst mot rovdjur och i så fall vilken?			
Finns det stationära rovdjur i området? Ja ☐ Nej ☐		Kommer du att rekommendera användningen av skyddsväst för hund mot rovdjur? ☐ Ja ☐ Nej ☐ Ja, om vissa förändringar görs	

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro